

doc. dr. Darja Mertelj
UL - Filozofska fakulteta, Oddelek za romanske jezike in književnosti, italijanistika

RECENZENTOVA PISNA UTEMELJITEV OCENE UČBENIŠKEGA GRADIVA –

učni komplet *MAGICA ITALIA 1*

Uvod

Učni komplet *MAGICA ITALIA 1* je namenjen osnovnošolskim otrokom, in sicer začetni stopnji učenja italijanščine, v predpubertetnem šolskem obdobju, torej primeren za učence prve in druge triada slovenske osnovne šole. Ob bežnem prelistanju opazimo, da je ta učni komplet izrazito bogat z ilustracijami otrok, med katerimi se občasno pojavijo tudi fotografije otrok, ki so v starostnem obdobju 7-11 let. Med njimi je tudi Nicolò, glavni ilustrirani junak učnih enot: star je devet let in pol, nima posebnih lastnosti, je nekoliko neroden, vendar bister in simpatičen, ima celo 'čarovniške' lastnosti ... Vsekakor 'uteleša' zatočišče za učence, da se z njim lahko poistovetijo: tako svojo realnost kot svoje želje ter prijetna/neprijetna čustva (za več gl. str. 6 v Priročniku za učitelja 1: *Chi è Nicolò?*).

V splošnem je učni komplet izrazito barvit, kar naj bi (so)ustvarilo 'vključenost' v raznoliki svet otrok v obdobju pred pričetkom najstništva. Nekatere ilustrirane protagoniste učenec zagleda že na platnicah, v ozadju je fotografija italijanske znamenitosti (pri tem kompletu je to Kolosej, Colosseo, v Rimu). Na prvi notranji strani platnic pogrešamo nazoren zemljevid Italije, s ponazoritvijo sosednjih držav. Barvne oznake posameznih učnih enot so jasne: sprememba v barvni oznaki robov pomeni naslednjo učno enoto. Besedila so tipografsko jasna in dobro berljiva.

Sestava učbeniškega kompleta *MAGICA ITALIA 1*

1. **učbenik** (10 učnih enot, na koncu učbenika pa še dva kratka sklop: za ponovitev in za kulturno-civilizacijske vsebine (Božič, Pust, Velika noč, Italija na razglednicah);
2. **CD kot del učbenika** (vsebuje 25 zapisov s slušnimi besedili, ki dopolnjujejo 'učbeniške' učne enote);
3. **delovni zvezek s portofolijem** (ital. *Quaderno delle attività con Portfolio*);
4. **priročnik za učitelja 1** (v njem so okviru napotkov navedene tudi rešitve nalog delovnega zvezka);
5. **CD kot del priročnika za učitelja** (vsebuje 64 zapisov s slušnimi besedili, ki dopolnjujejo 'učbeniške' učne enote);
6. **digitalni učbeniški komplet 1, ital. Libro digitale 1** (vsebuje vseh 64 zapisov s slušnimi besedili, ki dopolnjujejo 'učbeniške' učne enote, ter barvno skenirane vse strani učbenika in delovnega zvezka, primerne za projiciranje na zaslon);
7. **46 slikovnih kart** (ital. *46 carte illustrate*) za 4 tematske sklope (števila, barve, vreme, pouk).

Učbenik in CD v učbeniku (ital. *Libro dello studente con Audio CD 1*)

Celoten učbenik obsega 80 strani, vse v barvnem tisku. Namenjen je aktivni uporabi, tj. učenci vanj pišejo. Uvodno kazalo vsebuje naslove posamičnih učnih enot. V učbeniškem delu je uvodna učna enota in še 10 nadaljnjih, ki jim je namenjeno po 6 strani. Teme so del sveta 7-11 letnih otrok (in marsikatera je primerna tudi za medpredmetno povezovanje: npr. glasbena vzgoja, likovni pouk, okoljska vzgoja, matematika):

uvod. enota:	Ti že govoriš italijansko?	4. enota:	V zabaviščnem parku
1. enota:	Živijo, prijatelji!	5. enota:	Danes ... nič kruha!
2. enota:	Lep dan!	6. enota:	Lukov rojstni dan
3. enota:	Naloga iz italijanščine	7. enota:	Snidenje, ki ga ni bilo

8. enota:	Nenavaden dežnik	od dodatno: Natale, Carnevale, Pasqua,
9. enota:	Okoljski ... teden	una cartolina dall'Italia
10. enota:	Izlet ... v Italijo!	

Učne enote uvaja strip (torej: dialog/i), ki ga učenci poslušajo in/ali berejo. Smiselno bo, da bi učenci posnemali dogajanje oz. govorjenje dialoga v stripu, lahko pa ga tudi zaigrali (popolno ali delno posnemanje dialoga v stripu). Sledijo naloge, ki spodbujajo učence k utrjevanju in personalizaciji novega besedišča, tudi ob 'igranju' učne igrice. Večina učnih enot vsebuje na koncu lekcije vsaj eno ritmizirano besedilo za petje ali recitiranje (pesmico, izštevanko ipd.), v katerem se utrjujejo jezikovne strukture in/ali besedišče.

Po 5. in po 10. učni enoti se pojavi enota za ponavljanje (*Ripassiamo 1, Ripassiamo 2*), kjer učenci ob pisanju, povezovanju, izbiranju, obkroževanju ipd. ponovijo svoje (osnovno!) znanje predhodnih 5 učnih enot. Glede na starostno stopnjo učencev med nalogami *ni* eksplicitnih nalog za urjenje slovničnih struktur, slovnica je *izključno* implicitna. Učbenik **MAGICA ITALIA 1** se zaključuje s trojico dvojnih strani o božično-novoletnih, pustnih in velikonočnih praznikih (Natale, Carnevale, Pasqua) s tematskimi pesmicami in dejavnostmi. Povsem na koncu učbenika so še listi, ki jih učenec uporabi pri pouku (razreže, sestavi, prilepi v ustrezno učno enoto).

CD v učbeniku

Slušna besedila so za 10 učnih enot sorazmerno številna (25 zvočnih zapisov), vsebinsko in po dolžnimi primerna, dobro slišna in razločna, izgovor in intonacija sta ustrezna. Učitelj mora vedeti, da se CD za učenca (ki je sestavni del učbenika) bistveno razlikuje po številu zvočnih zapisov od CD-ja, ki je sestavni del Priročnika za učitelje (v 'učiteljevem' CD-ju je 64 zvočnih zapisov, nekateri so ponovljeni, nekateri pa različni od 'učenčevega' CD-ja).

Omeniti velja, da zvočna besedila v učbeniku niso označena z zaporedno številko zvočnega zapisa. Morda bo učencem smiselno narekovati številke zapisov, saj naj bi zvočne zapisa poslušali tudi doma in se ob njih učili. Transkripcije besedil na CD-ju so vključene v predstavitve (možnih) didaktizacij vsake posamične učne enote v *Priročniku za učitelja 1*. Zvočni zapisi so pomembna prednost tega učbeniškega kompleta: raznovrstnost besedil, ter tudi melodij in ritmov, v kombinaciji s smiselnimi vsebinami za to starostno obdobje, bo lahko imelo spodbudne učinke pri pouku.

Delovni zvezek 1 (ital. *Quaderno delle attività con Portfolio 1*)

Delovni zvezek obsega 47 strani, v modrem in zelenem tisku. Naloge, ki neposredno dopolnjujejo učne enote učbenika, se nahajajo na prvih 32 straneh in *niso* označene, h kateri učni enoti sodijo. Na teh straneh najdemo naloge za ponavljanje oz. utrjevanje besedišča, za razvijanje bralnega razumevanja, pa tudi za urjenje sporazumevalnih vzorcev (povezovanje in/ali dopolnjevanje dialogov) in celo zametke nalog za razvijanje pisnega sporočanja (sestavljanje, dopolnjevanje, urejanje krajših besedil). Rešitve nalog iz delovnega zvezka so navedene v glotodidaktičnih opisih in napotkih za posamične učne enote v *Priročniku za učitelja*.

Zadnja tretjina delovnega zvezka je Listovnik (ital. *Portfolio*): za vsako učeno enoto po ena stran, pri čemer je v spodnjem delu strani, na zeleno zasenčenem polju nekaj trditvev, s katerimi naj bi se učenec samostojno ocenil oz. presodil svoje znanje. Trditve (v italijanščini) o znanju jezika so preproste in naj bi jih učenci samostojno razumeli.

Priročnik za 'učitelja' s CD-jem (ital. *Guida didattica con Audio CD 1*)

V uvodu (ital. *Introduzione*) je na prvih 11 straneh (od 80 strani celotnega priročnika) izčrpno predstavljen koncept učbeniškega kompleta, namen in vloga njegovih posamičnih delov, tako v učbeniku kot v delovnem zvezku. Sledi kazalo učnih enot v obliki preglednice vsebin (str. 10 in 11): v prvem polju so za vsako učno enoto navedene 'sporazumevalne funkcije', v drugem polju 'jezikovne strukture', v tretjem polju pa pregled 'besedišča'. Iz prikaza lahko učitelj dobi jasen vpogled tudi v slovnične strukture, ki tvorijo implicitno ('prikrito') slovnico tega učbenika. V polju 'sporazumevalne funkcije' je navedeno, kaj naj bi učence znal ubesediti (in ne tega, kar naj bi se naučil razumeti), kar nedvomno spodbuja učitelja, da pri pouku ne deluje v prid predvsem razumevanja (receptivno znanje), pač pa tako, da se bodo učenci predvidene vsebine naučili povedati/napisati v tujem jeziku (produktivno znanje).

Napotke za obravnavanje vsake učne enote uvedeta ena do dve strani 'pripravljalnih nasvetov' (ital. *Momento preparatorio all'utilizzo del libro*), kjer so navedeni učni koraki (ital. *prima, seconda ... fase*) in številni primeri (tudi s tematskimi besediščnimi sklopi, slovničnimi tabelami ipd.). Opisi učnih korakov so jasni in izčrpni ter obenem kratki, sledijo pa še praktični napotki za konkretno uporabo posamičnih strani v učbeniku (ital. *Utilizzo del libro*) in v

delovnem zvezku (*Quaderno delle attività*). V te korake so sproti vključeni tudi zapisi slušnih besedil iz učbenika in rešitve nalog iz delovnega zvezka.

Proti koncu priročnika za učitelja je seznam vseh 64 zvočnih zapisov z 'učiteljevega' CD-ja (str. 64 in 65) in 15 črnobelih fotokopirnih predlog (ital. *schede fotocopiabili*), ki jih učenci lahko pobarvajo, razrežejo, sestavljajo ...

VIDIK BESEDIŠČA in SLOVNICE

Besedišče

V tem starostnem obdobju je sistematično poučevanje in učenje besedišča ključno, še zlasti njegova uporaba v preprostih sporazumevalnih situacijah. Vsaka učna enota ima svojo vodilno temo (gl. teme pri opisu zgradbe učbenika), h kateri spada tudi določen besediščni sklop z več 'podmnožicami'. Z njimi se učenci srečujejo v uvodnem dialogu oz. stripu, ob nalogah osrednjega dela učnih enot in na koncu ob učni igrici in pesmici. Naloge za obravnavanje besedišča so razporejene tako v učbeniku kot delovnem zvezku, predvidene pa tudi v fotokopirnih predlogah v *Priročniku za učitelja 1*, besedišče pa se utrjuje tudi z uporabo 46 slikovnih kart.

Slovnica

Na tej starostni stopnji je vsako eksplicitno obravnavanje slovničnih struktur neustrezno, prav pa je, da učitelj ve, katere slovnične oz. jezikovne strukture so predmet urjenja na nezavedni ravni. Učbenik vsebuje sistematično, čeprav implicitno učenje kar nekaj osnovnih jezikovnih oz. slovničnih struktur. Posrečene in učinkovite bodo najverjetneje tiste komunikacijske (in v njih slovnične) strukture, ki so vključene v besedila, ki jih učenci dramatizirajo in pojejo/recitirajo, še zlasti, če bo učitelj s ponavljanjem vztrajal, da se jih (na)učijo na pamet (kar se zgodi na tej starostni stopnji zlahka oz. skoraj mimogrede) ter jih vključeval v aktivnosti urjenja ustne komunikacije.

Priročnik za učitelja sicer spodbuja, da bi se eksplicitno in spoznavanjem slovničnih zakonitosti obravnavalo nekaj slovničnih struktur, kar je morda smiselno kot korak v induktivnem pristopu, npr. učenčevo opazovanje in razvrščanje struktur po skupnih značilnostih. Učitelj ima sistematičen vpogled v jezikovne strukture v uvodnem pregledu (str. 10 in 11) v *Priročniku za učitelja 1*.

Ocena skladnosti učnega gradiva s sodobnimi spoznanji strok, ki opredeljujejo predmet oz. področje

V učnem kompletu **MAGICA ITALIA 1** princip poučevanja in učenja temelji na nezavednemu usvajanju jezika (razumevanju, tekočnosti izražanja, prikritemu in/ali vodenemu posnemanju jezikovnih vzorcev v kratkih besedilih): gre za učinkovite tehnike komunikacijskega pristopa pri tej starostni stopnji. Metodološka zasnovanost učnih enot teži k razvijanju slušnega in bralnega razumevanja (predvsem stripov) ter k spoznavanju in urjenju besedišča. Besedila (predvsem dialogi v stripih in v pesmicah) znotraj posamičnih enot so vsebinsko raznolika, uvajajo ali zaključujejo temo učne enote tako, da se učenci ne soočajo s pretiranim razraščanjem količine besedišča (kar lahko pri učenju jezika učinkuje tudi zaviralno).

Besedila spremlja raznoliko slikovno gradivo: v večini gre za ilustracije, precej je tudi fotografij otrok, sovrstnikov učencev. Kombinacija besedilnega in slikovnega je zanimiva in privlačna: ta pestrost naj bi spodbujala učenca k aktivnemu odnosu do učenja jezika. Učbenik nudi možnosti za različne oblike dela, poleg dela v dvojicah in/ali skupinah bi še posebej veljalo izpostaviti možnost dramatizacije stripov z razdelitvijo vlog med učence. Avtorji prepuščajo odločitev glede uporabe materinščine učitelju, ki naj bi jo uporabili po svoji presoji (npr. pri kratkih slovničnih pojasnilih, pri besedišču, ki ne more biti ilustrirano ipd.). Zdi se smiselno, da učitelj v kar največji meri izrabi dialoge in stripe, ki vsebujejo veliko uporabnih jezikovnih sredstev iz vsakdanje komunikacije v italijanščini.

Sklepne misli

Iz predhodno navedenega je razvidno, da je učni komplet **MAGICA ITALIA 1** skladen s sodobnimi predmetno-didaktičnimi spoznanji: gre za komunikacijsko zasnovano učno gradivo, ob katerem učenci razvijajo svoje tujejezikovne kompetence. Zasnovan je skladno z pedagoško-didaktičnim spoznanji sodobne glotodidaktike, jezikovno je ustrezen, didaktično-metodično primerno zasnovan in oblikovno dovršen, zato ga priporočam v potrditev.

doc. dr. Darja Mertelj,
didaktika italijanščine kot tujega/drugega jezika,
Filozofska fakulteta, Oddelek za romanske jezike in književnosti – italijanistika